Qabul qilindi: 20-noyabr 2026-yil • Ma’qullandi: 22-noyabr 2026-yil • Nashr qilindi: 24-noyabr 2026-yil

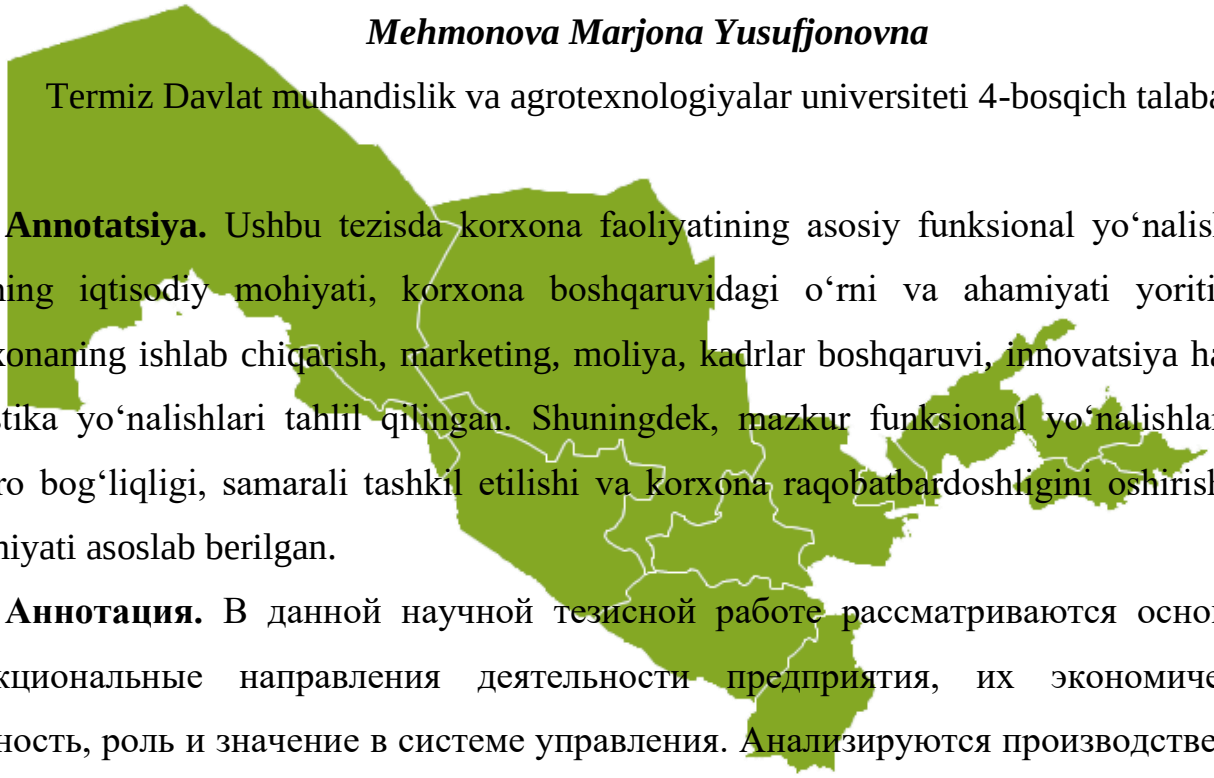
KORXONA FAOLIYATINING ASOSIY FUNKSIONAL YO‘NALISHLARI

Otamurodova Dildora Abdukarimovna

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti, Iqtisodiyot va biznesni boshqarish kafedrasi katta o‘qituvchisi

Mehmonova Marjona Yusufjonovna

Termiz Davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti 4-bosqich talabasi

Annotatsiya. Ushbu tezisda korxona faoliyatining asosiy funksional yo‘nalishlari, ularning iqtisodiy mohiyati, korxona boshqaruvidagi o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Korxonaning ishlab chiqarish, marketing, moliya, kadrlar boshqaruvi, innovatsiya hamda logistika yo‘nalishlari tahlil qilingan. Shuningdek, mazkur funksional yo‘nalishlarning o‘zaro bog‘liqligi, samarali tashkil etilishi va korxona raqobatbardoshligini oshirishdagi ahamiyati asoslab berilgan.

Аннотация. В данной научной тезисной работе рассматриваются основные функциональные направления деятельности предприятия, их экономическая сущность, роль и значение в системе управления. Анализируются производственная деятельность, маркетинг, финансы, управление персоналом, инновации и логистика. Особое внимание уделяется взаимосвязи функциональных направлений, повышению эффективности деятельности предприятия и укреплению его конкурентоспособности.

Abstract. This thesis examines the main functional areas of enterprise activity, their economic nature, role, and importance in the management system. It analyzes production, marketing, finance, human resource management, innovation, and logistics. Particular attention is paid to the interrelationship between these functional areas, improving operational efficiency, and strengthening the competitiveness of enterprises.

Kalit so‘zlar: korxona, boshqaruv, funksional yo‘nalishlar, ishlab chiqarish,

marketing, moliya, kadrlar boshqaruvi, logistika, innovatsiya, samaradorlik, raqobatbardoshlik.

Ключевые слова: предприятие, управление, функциональные направления, производство, маркетинг, финансы, управление персоналом, логистика, инновации, эффективность, конкурентоспособность.

Keywords: enterprise, management, functional areas, production, marketing, finance, human resource management, logistics, innovation, efficiency, competitiveness.

Korxona faoliyatining asosiy funksional yo‘nalishlari uning samarali ishlashi, iqtisodiy barqarorligini ta’minlash va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiluvchi muhim faoliyat sohalaridir. Har qanday korxona o‘z oldiga qo‘ygan maqsadlariga erishish uchun ishlab chiqarish, marketing, moliya, kadrlar boshqaruvi, logistika va innovatsion rivojlanish kabi yo‘nalishlarni o‘zaro muvofiqlashtirgan holda tashkil etishi zarur. Ushbu yo‘nalishlarning samarali boshqarilishi korxonaning umumiy faoliyat natijalariga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Ishlab chiqarish faoliyati korxonaning asosiy funksional yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Uning asosiy vazifasi mavjud xomashyo, moddiy va mehnat resurslaridan foydalanib, sifatli mahsulot ishlab chiqarish yoki xizmat ko‘rsatishdan iborat. Ishlab chiqarish jarayonini to‘g‘ri tashkil etish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va mahsulot sifatini nazorat qilish korxona samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Marketing va sotuv faoliyati korxona mahsulotlariga bo‘lgan talabni o‘rganish, iste’molchilar ehtiyojlarini aniqlash, mahsulotlarni reklama qilish va bozorda sotishni tashkil etishga qaratilgan. Marketing tadqiqotlari orqali korxona raqobatchilar faoliyatini o‘rganadi, mahsulot narxini belgilaydi va bozordagi o‘z mavqeyini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘ladi.

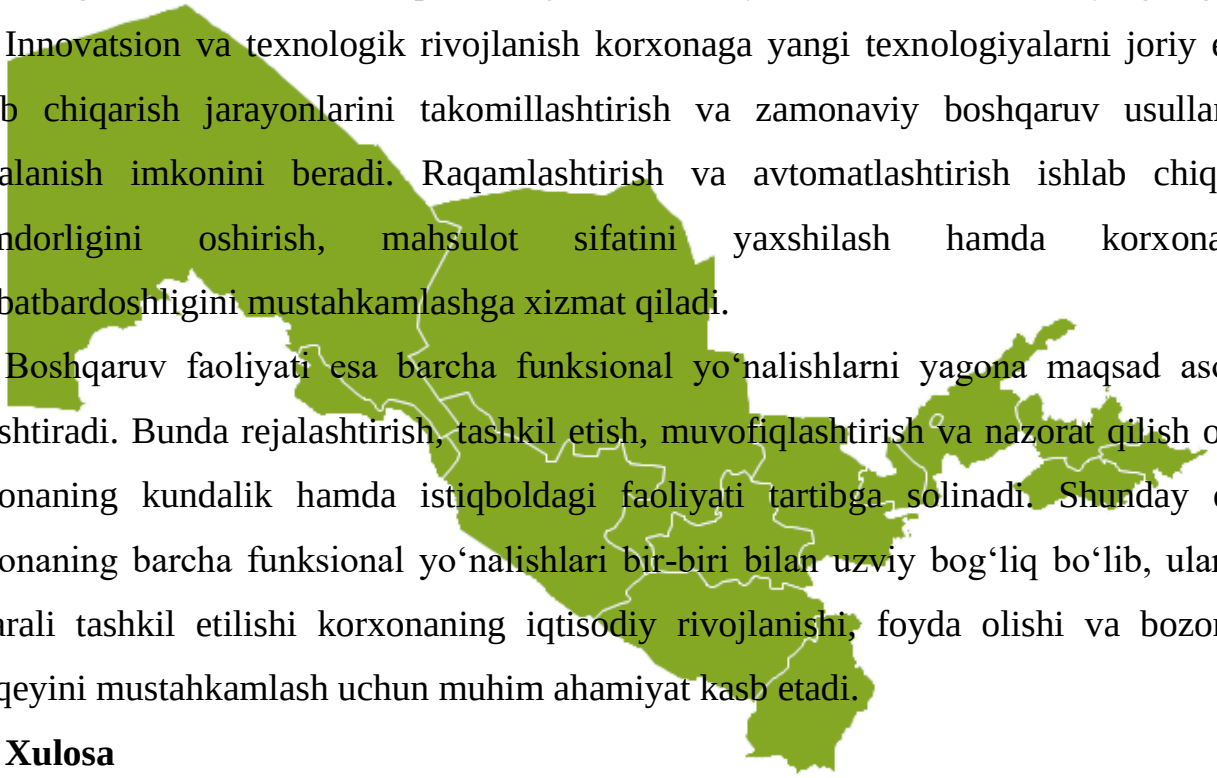
Moliyaviy-iqtisodiy faoliyat korxonaning daromadlari, xarajatlari, foydasi va moliyaviy resurslarini boshqarishni o‘z ichiga oladi. Ushbu yo‘nalishning asosiy maqsadi mablag‘lardan oqilona foydalanish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va korxonaning moliyaviy barqarorligini ta’minlashdan iborat.

Kadrlar boshqaruvi korxonani malakali mutaxassislar bilan ta’minlash, xodimlarni tanlash, ularning bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirish hamda mehnatini rag‘batlantirish

jarayonlarini qamrab oladi. Xodimlar uchun xavfsiz va qulay mehnat sharoitlarini yaratish, mehnat muhofazasi talablariga rioya qilish ham ushbu yo‘nalishning muhim vazifalaridan hisoblanadi.

Moddiy-texnik ta’minot va logistika ishlab chiqarish uchun zarur bo‘lgan xomashyo, materiallar va boshqa resurslarni o‘z vaqtida yetkazib berish, saqlash hamda tayyor mahsulotlarni iste’molchilarga yetkazish bilan bog‘liq. Bu faoliyat ishlab chiqarish uzluksizligini ta’minlash va ortiqcha xarajatlarni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega.

Innovatsion va texnologik rivojlanish korxonaga yangi texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish va zamonaviy boshqaruv usullaridan foydalanish imkonini beradi. Raqamlashtirish va avtomatlashtirish ishlab chiqarish unumdorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash hamda korxonaning raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Boshqaruv faoliyati esa barcha funksional yo‘nalishlarni yagona maqsad asosida birlashtiradi. Bunda rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish va nazorat qilish orqali korxonaning kundalik hamda istiqboldagi faoliyati tartibga solinadi. Shunday qilib, korxonaning barcha funksional yo‘nalishlari bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, ularning samarali tashkil etilishi korxonaning iqtisodiy rivojlanishi, foyda olishi va bozordagi mavqeyini mustahkamlash uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, korxona faoliyatining asosiy funksional yo‘nalishlari uning barqaror rivojlanishi, iqtisodiy samaradorligi va bozordagi raqobatbardoshligini ta’minlovchi muhim omillar hisoblanadi. Ishlab chiqarish, marketing, moliya, kadrlar boshqaruvi, moddiy-texnik ta’minot, logistika, innovatsiya va umumiy boshqaruv faoliyatlari bir-biri bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, ularning har biri korxonaning umumiy natijalariga o‘z hissasini qo‘shadi.

Korxonada ushbu funksional yo‘nalishlarning to‘g‘ri tashkil etilishi mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish, mahsulot sifatini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va iste’molchilar talabini to‘liq qondirish imkonini beradi. Shu bilan birga, zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish, raqamli texnologiyalardan foydalanish, xodimlar

malakasini oshirish va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish korxonaning uzoq muddatli istiqbolini belgilab beradi.

Demak, korxona faoliyatining funksional yo‘nalishlarini alohida-alohida emas, balki yagona boshqaruv tizimining o‘zaro bog‘liq tarkibiy qismlari sifatida rivojlantirish zarur. Bunday yondashuv korxonaning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash, ishlab chiqarish salohiyatini oshirish va milliy iqtisodiyot rivojiga munosib hissa qo‘shish uchun muhim asos yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Skripak S. Foundations of Business. 2nd Edition. Virginia Commonwealth University, 2025.

2. Magal S.R., Word J. Integrated Business Processes with ERP Systems. Wiley, 2012.

3. Nickels W.G., McHugh J.M., McHugh S.M. Understanding Business. McGraw-Hill Education.

4. Fundamentals of Business. Virginia Tech Publishing, 2016.

5. Concepts in Enterprise Resource Planning. 4th Edition. Cengage Learning.

6. O‘zbekiston Respublikasining “Korxonalar to‘g‘risida”gi qonunchilik hujjatlari.

7. Korxona iqtisodiyoti va menejmenti bo‘yicha o‘quv-uslubiy materiallar.

